

SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za ljudska prava i slobode

Broj: 00-63-8/18-
Podgorica, 25. jul 2018. godine

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PLANA AKTIVNOSTI ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2018. GODINU,
ZA PERIOD JANUAR – JUL 2018. GODINE**

Radionica posvećena diskusiji i validaciji nalaza i preporuka nezavisne evaluacije postojećeg sistema monitoringa dječjih prava u Crnoj Gori, 16. februar 2018. godine

Prva zajednička sjednica Odbora za ljudska prava i slobode i Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje – Konsultativno saslušanje na temu: „Aktivnosti u oblasti obezbjeđivanja pristupačnosti za lica sa invaliditetom u Crnoj Gori“, 28. februar 2018. godine

18. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode, 19. mart 2018. godine

Konferencija „Za snažniji glas djeteta u društvu- Mreža Zlatnih savjetnika Ombudsmana“, 22. mart 2018. godine

20. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode, 13. jun 2018. godine

Posjeta predsjednika i članova Odbora za ljudska prava i slobode Dnevnom centru za djecu sa smetnjama u razvoju i osobe sa invaliditetom u Nikšiću – Sektoru B, 10. jul 2018. godine

SADRŽAJ

UVOD.....	3
STEPEN REALIZACIJE AKTIVNOSTI UTVRĐENIH PLANOM ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2018. GODINU, ZA PERIOD JANUAR- JUL 2018. GODINE	6
AKTIVNOSTI KOJE JE ODBOR REALIZOVAO IZVAN PLANA AKTIVNOSTI ZA 2018. GODINU.....	9
STATISTIČKI PODACI O RADU ODBORA U PERIODU JANUAR – JUL 2018. GODINE	10
INFORMACIJA O PREDSTAVKAMA GRAĐANA I PRAVNIH LICA DOSTAVLJENIM ODBORU ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE	11
INFORMACIJA O AKTIVNOSTIMA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE, KAO RADNOG TIJELA NADLEŽNOG ZA NADZOR NAD PRIMJENOM I PRAĆENJEM POŠTOVANJA ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA (NADLEŽNOST ODBORA UTVRĐENA ČLANOM 14 ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA)	11
USVOJENI ZAKLJUČCI ODBORA PROSLIJEĐENI SKUPŠTINI CRNE GORE, KOLEGIJUMU PREDSEDNIKA SKUPŠTINE, RESORNIM MINISTARSTVIMA, NADLEŽNIM ORGANIMA I INSTITUCIJAMA I NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA U FUNKCIJI REALIZACIJE AKTIVNOSTI IZ GODIŠNJEG PLANA ODBORA	12
ADMINISTRATIVNI KAPACITETI ODBORA	23
ZAKLJUČAK	24

IZVJEŠTAJ
O REALIZACIJI PLANA AKTIVNOSTI ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2018. GODINU,
ZA PERIOD JANUAR – JUL 2018. GODINE

UVOD

Ovim Izvještajem nastoje se prikazati aktivnosti koje je Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore realizovao u periodu od januara do jula 2018. godine.

U fokusu obaveza, na planu zakonodavne i kontrolne funkcije Skupštine Crne Gore, u skladu sa praksom usvajanja planskih dokumenata kojim se unapređuje predvidivost rada Skupštine i njenih radnih tijela, u funkciji povećanja stepena javnosti rada, kao mjere nadzora nad samim kvalitetom zakonodavnih i kontrolnih aktivnosti, **Odbor za ljudska prava i slobode je na 18. sjednici, održanoj 19. marta 2018. godine,**

usvojio Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2018. godinu, sačinjen na osnovu:

- Rezolucije Evropskog parlamenta o Crnoj Gori, usvojene 16. marta 2017. godine,
- Nezvaničnog radnog dokumenta Evropske komisije o trenutnom stanju u poglavljima 23 i 24 u Crnoj Gori, od novembra 2017. godine,
- Strategije za vjerodostojnu perspektivu proširenja i pojačano angažovanje EU na Zapadnom Balkanu, usvojene 6. februara 2018,
- Programa rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu,
- aktivnosti Skupštine Crne Gore i
- jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za 2017. godinu.

Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i sloboda Crne Gore za 2018. godinu utvrđene su 22 aktivnosti.

Planom je utvrđeno:

- razmatranje **četiri predloga zakona;**
- razmatranje **11 izvještaja** (pet godišnjih izvještaja koje nadležni organi, saglasno zakonu dostavljaju Skupštini i godišnji izvještaji o radu i finansijskom poslovanju sa izvještajem nezavisnog revizora šest manjinskih savjeta);
- razmatranje **četiri akta** (tri strategije sa akcionim planovima i Zaključna zapažanja Komiteta UN za prava djeteta o Drugom i Trećem periodičnom izvještaju Crne Gore o primjeni Konvencije UN o pravima djeteta) u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore;
- razmatranje Predloga zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore u budžetu za 2019. godinu;
- **dva kontrolna saslušanja** (u skladu sa članom 75 Poslovnika Skupštine);
- **dva konsultativna saslušanja** (u skladu sa članom 73 Poslovnika Skupštine);
- **održavanje konferencije, tematske sjednice i dvije posjete** Odbora.

U skladu sa Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2018. godinu utvrđeno je **praćenje realizacije Zaključaka Skupštine**, donesenih povodom razmatranja:

- Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2016. godinu,
- Izvještaja o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2016. godinu,
- Izvještaja o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2016. godini,
- Izvještaja o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2016. godinu i
- Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu,
- Izvještaja o ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija,
- Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i
- Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama.

Polazeći od obaveze daljeg snaženja Odbora za ljudska prava i slobode, radi kontinuiteta s aktivnostima ovog radnog tijela u prethodnom periodu, posebna pažnja u 2018. godini, posvećuje se aktivnostima i nadležnim institucijama koje treba da obezbijede veću efikasnost u oblasti zaštite od diskriminacije, prevencije torture, zaštite prava lica lišenih slobode, zaštite ličnih podataka, prava lica sa invaliditetom, sa posebnim akcentom na prava djece sa teškoćama u razvoju i zaštitu prava djeteta u cilju dostizanja standarda definisanih Konvencijom UN o pravima djeteta,

zbog čega je u Planu aktivnosti za 2018. godinu akcenat usmjeren na aktivnosti koje se odnose na:

- **implementaciju donešenih zakona, jačanjem kontrolne uloge Odbora (čl. 68, 73, 75 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore);**
- **zaštitu od diskriminacije;**
- **prevenciju torture i drugih oblika nečovječnog, surovog ili ponižavajućeg postupanja, u skladu sa preporukama Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT);**
- **zaštitu prava lica lišenih slobode;**
- **zaštitu ličnih podataka;**
- **zaštitu prava lica sa invaliditetom, sa posebnim akcentom na djecu sa teškoćama u razvoju;**
- **zaštitu prava djeteta u cilju dostizanja standarda definisanih Konvencijom UN o pravima djeteta i**
- **intenziviranje međunarodne saradnje sa subjektima koji se bave pitanjima zaštite ljudskih prava i sloboda, savjetodavnim tijelima Savjeta Evrope i Evropske unije, daljim jačanjem konstruktivne uloge koju Crna Gora ima u regionalnoj saradnji i nastavkom saradnje koju Odbor ima sa odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata, kao i učesćem članova Odbora na seminarima, konferencijama i drugim međunarodnim aktivnostima, na poziv međunarodnih organizacija, u skladu sa čl. 208, 209 i 210 Poslovnika Skupštine Crne Gore.**

U cilju jačanja kontrolne uloge Skupštine, Odbor za ljudska prava i slobode je Planom aktivnosti, kao i prethodnih godina, utvrdio: održavanje kontrolnih i konsultativnih saslušanja, pribavljanje i razmatranje, shodno članu 68 Poslovnika Skupštine, informacija i izvještaja od strane nadležnih državnih organa, kao i, na osnovu člana 162 Poslovnika Skupštine, razmatranje izvještaja nadležnih državnih organa.

Polazeći od **nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode, utvrđene članom 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore:** „*Odbor za ljudska prava i slobode razmatra predloge zakona, drugih propisa i opštih akata i druga pitanja koja se odnose na: slobode i prava čovjeka i građanina, sa posebnim osvrtom na manjinska prava, primjenu potvrđenih međunarodnih akata koji se odnose na ostvarivanje, zaštitu i unaprjeđivanje ovih prava, razmatra i zauzima stavove po predstavkama građana i pravnih lica koje se odnose na ostvarivanje prava građana; prati ostvarivanje dokumenata, mjera i aktivnosti za unaprjeđivanje nacionalne, etničke i druge ravnopravnosti, posebno u oblasti obrazovanja, zdravstva, informisanja, socijalne politike, zapošljavanja, preduzetništva, procesa odlučivanja i sl; učestvuje u pripremi i izradi dokumenata i usaglašavanju zakonodavstva u ovoj oblasti sa standardima u evropskom zakonodavstvu; saraduje sa odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata i nevladinim organizacijama iz ove oblasti.*

Odbor u okviru svoje nadležnosti prati i ocjenjuje usklađenost zakona Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije i, na osnovu izvještaja Vlade, prati i ocjenjuje primjenu zakona, posebno zakona iz kojih proizilaze obaveze usaglašene sa pravom Evropske unije.” ,

Odbor je u periodu od januara do jula 2018. godine realizovao značajne aktivnosti, kako one utvrđene Planom, tako i one koje su proizilazile iz tekućih aktivnosti Skupštine Crne Gore, Vlade Crne Gore i drugih institucija i organizacija sa kojima Odbor ostvaruje kontinuiranu saradnju.

Sve aktivnosti je ostvarivao u skladu sa Ustavom, zakonom i Poslovníkom Skupštine Crne Gore.

U okviru zakonodavne uloge Skupštine, Odbor je, u skladu sa članom 137 Poslovnika Skupštine, razmotrio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskoj upravi.

Odbor je u okviru kontrolne uloge Skupštine, u skladu sa članom 162 Poslovnika Skupštine, razmotrio: Izvještaj o ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2017. godini (sa Izvještajima o radu i izvještajima o finansijskom poslovanju, zajedno sa izvještajima nezavisnog revizora savjeta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica za 2017. godinu), Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2017. godinu, Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2017. godinu i Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2017. godinu.

Takođe, u skladu sa Planom aktivnosti predsjednik i članovi Odbora su **posjetili Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju i osobe sa invaliditetom- Sektor B u Nikšiću**, 10. jula 2018. godine. Tom prilikom su se upoznali sa načinom funkcionisanja prvog dnevnog centra u Crnoj Gori u kojem borave osobe sa invaliditetom sa 27 i više godina starosti, kao i sa poštovanjem prava njegovih korisnika.

U izvještajnom periodu članovi Odbora se realizovali određene aktivnosti koje nijesu utvrđene Planom rada Odbora, a sve u cilju promovisanja važnosti poštovanja ljudskih prava i sloboda, kao i zbog sticanja novih iskustava, razmjene znanja i ideja sa predstavnicima drugih zemalja i međunarodnih organizacija.

Nastavljena je saradnja sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao krovnom institucijom, novim Ustavom ustanovljenom, za zaštitu ljudskih prava i sloboda. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore i predstavnici Institucije, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore, učestvovali su na određenim sjednicama Odbora.

Saradnja sa NVO sektorom je intenzivna. Sjednicama Odbora, u skladu sa ranije uspostavljenom saradnjom, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvuje predstavnik NVO “Građanska alijansa” koja u kontinuitetu vrši monitoring nad radom Odbora za ljudska prava i slobode. Takođe, Odbor je nastavio saradnju i sa drugim nevladinim organizacijama koje se bave ljudskim pravima, čiji predstavnici, po pozivu, u skladu sa članom

67 stav 2 Poslovnika Skupštine, učestvuju na pojedinim sjednicama Odbora. S druge strane, članovi Odbora, po pozivu, učestvuju na aktivnostima koje organizuju nevladine organizacije.

Saradnja sa međunarodnim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori takođe je veoma kvalitetna i intenzivna. Predstavnici međunarodnih organizacija po pozivu, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine, učestvuju na sjednicama Odbora. Takođe, članovi Odbora za ljudska prava i slobode učestvuju na aktivnostima organizovanim od strane međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori.

STEPEN REALIZACIJE AKTIVNOSTI UTVRĐENIH PLANOM ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2018. GODINU, ZA PERIOD JANUAR – JUL 2018. GODINE

U periodu od januara do jula 2018. godine, članovi Odbora za ljudska prava i slobode održali su **sedam sjednica** (šest samostalnih sjednica Odbora i jedna zajednička sjednica Odbora za ljudska prava i slobode i Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje).

Broj aktivnosti utvrđenih Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2018. godinu – 22

Raspored planiranih aktivnosti po kvartalima:

- I kvartal (januar- mart) - 0 aktivnosti
- II kvartal (april- jun) - šest aktivnosti,
- III kvartal (jul- septembar) - šest aktivnosti i
- IV kvartal (oktobar- decembar) - 10 aktivnosti.

Napomena: Plan aktivnosti je usvojen na 18. sjednici Odbora, 19. marta 2018. godine, tako da njime nijesu utvrđene aktivnosti za I kvartal. Takođe, Planom je utvrđen značajan broj aktivnosti čija je realizacija planirana u IV kvartalu (10 aktivnosti), u skladu sa rokom u kojem su Vlada i drugi relevantni subjekti planirali dostavljanje akata Odboru na razmatranje. Prilikom koncipiranja Plana, broj aktivnosti planiranih u prvom polugodištu je smanjen i zbog obaveza poslanika, članova Odbora povodom predsjedničkih izbora, kao i lokalnih izbora u Glavnom gradu i više opština.

Broj realizovanih aktivnosti utvrđenih Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2018. godinu – pet.

Od šest aktivnosti utvrđenih za II kvartal 2018. godine Odbor je realizovao tri, dok tri aktivnosti nije realizovao.

Od šest aktivnosti utvrđenih za III kvartal 2018. godine Odbor je do sada realizovao dvije aktivnosti.

Tri aktivnosti planirane za II kvartal nijesu realizovane u ovom izvještajnom periodu i to:

1. Predlog zakona o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola;
2. Strategija manjinske politike 2018-2023. s Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2018. godinu i
3. Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2017. godinu.

Važno je istaći da Odbor navedene aktivnosti **nije realizovao iz sledećih objektivnih razloga:**

- Predlog zakona o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola utvrđen je na 47. sjednici Vlade Crne Gore 2. novembra 2017. godine, ali još nije dostavljen Skupštini Crne Gore,
- Iako je Programom rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu donošenje Strategije manjinske politike 2018-2023. s Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2018. godinu planirano za II kvartal 2018. godine, ista još uvijek nije usvojena na sjednici Vlade,
- Iako je članom 36s Zakona o manjinskim pravima i slobodama utvrđeno da Fond podnosi godišnji izvještaj o svom radu Skupštini, najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava još uvijek nije dostavio Skupštini Izvještaj o radu za 2017. godinu.

U izvještajnom periodu Odbor za ljudska prava i slobode razmotrio je **jedan predlog zakona:**

1. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskoj upravi (*Odbor je razmotrio Predlog zakona na 17. sjednici, održanoj 7. marta 2018. / Predsjednik Vlade Crne Gore uputio je Dopis Predsjedniku Skupštine Crne Gore, broj 10-2/18-1/2 od 7. marta 2018. godine kojim je, saglasno članu 147 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Predlog zakona povučen iz skupštinske procedure.*)

U periodu od januara do jula 2018. godine, Odbor je u skladu sa Planom aktivnosti razmotrio sljedeća **četiri izvještaja (godišnja):**

1. Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2017. godini (*Odbor razmotrio na 19. sjednici, 15. maja 2018. i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u 13 tačaka./Skupština Crne Gore 26. saziva na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018. godini, dana 5. jula 2018. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja.*)
2. Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2017. godinu (*Odbor razmotrio na 20. sjednici, 13. juna 2018. i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u 11 tačaka./Skupština Crne Gore 26. saziva na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018. godini, dana 5. jula 2018. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja.*);
3. Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2017. godinu (*Odbor razmotrio na 20. sjednici, 13. juna 2018. godine i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u 12 tačaka./ Skupština Crne Gore 26. saziva na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018. godini, dana 5. jula 2018. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja.*) i
4. Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2017. godinu (*Odbor razmotrio na 21. sjednici, 18. juna 2018. i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u 10 tačaka./ Skupština Crne Gore 26. saziva na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018. godini, dana 5. jula 2018. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja.*).

Takođe, u skladu sa članom 162 Poslovnika Skupštine, u okviru kontrolne uloge Skupštine, Odbor je razmotrio:

- Izvještaj o ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija (*Odbor razmotrio na 17. sjednici, 7. marta 2018. i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u 12 tačaka./ Skupština Crne Gore 26. saziva na Drugoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018. godini, dana 9. marta 2018. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja*).

Prilikom razmatranja Izvještaja o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2017. godini na 19. sjednici, održanoj 15. maja 2018. godine Odbor je razmotrio i Izvještaje o radu i finansijskom poslovanju, zajedno sa izvještajima nezavisnog revizora savjeta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica za 2017. godinu, koje su Odboru podnijeli predsjednici manjinskih savjeta u skladu sa članom 33a Zakona o manjinskim pravima i slobodama.

Shodno Planu aktivnosti za 2018. godinu, Odbor za ljudska prava i slobode je u izvještajnom periodu **pratio realizaciju Zaključaka Skupštine Crne Gore** donesenih povodom razmatranja:

- Izvještaja o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2016. godini, objavljenog u „Službenom listu CG“, broj 37/17,
- Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2016. godinu, objavljenog u „Službenom listu CG“, broj 30/17,
- Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu, objavljenog u „Službenom listu CG“, broj 52/17 i
- Izvještaja o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2016. godinu, objavljenog u „Službenom listu CG“, broj 30/17.

AKTIVNOSTI KOJE JE ODBOR REALIZOVAO IZVAN PLANA AKTIVNOSTI ZA 2018. GODINU

Pored Planom utvrđenih aktivnosti, u periodu januar- jul 2018. godine Odbor je realizovao osam dodatnih aktivnosti, i to:

1. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića na Radionici posvećenoj diskusiji i validaciji nalaza i preporuka nezavisne evaluacije postojećeg sistema monitoringa dječjih prava u Crnoj Gori, održanoj u Podgorici 16. februara 2018. godine;
2. Održavanje Prve zajedničke sjednice Odbora za ljudska prava i slobode i Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje - Konsultativno saslušanje na temu „Aktivnosti u oblasti obezbjeđivanja pristupačnosti za lica sa invaliditetom u Crnoj Gori“, 28. februara 2018.;
3. Razmatranje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskoj upravi na 17. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, održanoj 7. marta 2018. godine;
4. Razmatranje Izvještaja o ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija na 17. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, održanoj 7. marta 2018. godine;
5. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića i člana Odbora Mirsada Murića na Konferenciji „Za snažniji glas djeteta u društvu - Mreža Zlatnih savjetnika Ombudsmana“, održanoj u Podgorici 22. marta 2018. godine;
6. Učešće predstavnika Sekretarijata Odbora za ljudska prava i slobode na Završnom sastanaku Ad hoc Nadzornog odbora za evaluaciju sistema monitoringa dječjih prava u Crnoj Gori, održanom u Podgorici 28. marta 2018. godine;
7. Učešće predstavnika Sekretarijata Odbora za ljudska prava i slobode na Radionici „Rodna ravnopravnost i orodnjavanje“, održanoj u Podgorici 23. i 24. aprila 2018. godine i
8. Učešće predstavnika Sekretarijata Odbora za ljudska prava i slobode na Konferenciji „Funkcionisanje sistema krivičnih sankcija“, održanoj u Podgorici 11. jula 2018. godine.

STATISTIČKI PODACI O RADU ODBORA U PERIODU JANUAR – JUL 2018. GODINE

Naziv radnog tijela	Broj sjednica	Trajanje sjednica (u satima)	Trajanje sjednica (u danima)	Broj razmatranih tačaka dnevnog reda	Broj razmatranih predloga zakona	Broj razmatranih predloga zakona o izmjenama i dopunama	Broj razmatranih amandmana
Odbor za ljudska prava i slobode	7 sjednica	8 sati i 5 minuta	7 dana	20	-	1	2

Naziv radnog tijela	Učešće na sjednici u skladu sa članu 67 Poslovnika Skupštine CG			
	Učešća po članu 67 stav 1	Učešća po članu 67 stav 2		
		Predstavnici državnih institucija	Predstavnici civilnog sektora	Ostala učešća
Odbor za ljudska prava i slobode	21	18	10	6

Članovi Odbora	Klub	Prisustvo sjednicama Odbora za ljudska prava i slobode u periodu januar - jul 2018. godine
dr Halil Duković, predsjednik Odbora	DPS	Prisustvovao svim zasijedanjima (7 sjednica).
dr Suad Numanović, član	DPS	Prisustvovao svim zasijedanjima (7 sjednica).
Mirsad Murić, član	DPS	Prisustvovao svim zasijedanjima (7 sjednica), s tim što je na jednoj sjednici, u skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine, bio zamijenjen od strane poslanice.
Nada Drobnjak, članica¹	DPS	Do razrešenja sa dužnosti članice Odbora prisustvovala je svim zasijedanjima (7 sjednica), s tim što je na jednoj sjednici, u skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine, bila zamijenjena od strane poslanika.
Momčilo Martinović²		Od izbora za člana Odbora do kraja jula 2018. godine održana jedna sjednica kojoj je poslanik prisustvovao.
mr Mihailo Anđušić, član	DPS	Prisustvovao svim zasijedanjima (7 sjednica), s tim što je na jednoj sjednici, u skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine, bio zamijenjen od strane poslanika.
dr Nedžad Drešević, član	Klub poslanika BS, koalicija "Albanci odlučno" i HGI	Prisustvovao svim zasijedanjima (7 sjednica) s tim što je na jednoj sjednici, u skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine, bio zamijenjen od strane poslanika.

¹ Članica Odbora za ljudska prava i slobode do 5. jula 2018. godine

² Član Odbora za ljudska prava i slobode od 5. jula 2018. godine

INFORMACIJA
O PREDSTAVKAMA GRAĐANA I PRAVNIH LICA DOSTAVLJENIM ODBORU ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE

U periodu januar - jul 2018. godine Odboru za ljudska prava i slobode je dostavljena **jedna predstavka:**

- **Predstavka Milutina Pavićevića i Željka Gagule, broj 00-63-8/18-3 od 12. januara 2018. godine sa Dopunom Predstavke, broj 00-63-8/18-3/1 od 17. januara 2018. godine**

Na 17. sjednici Odbora, održanoj 7. marta 2018. godine članovi Odbora su se upoznali sa Predstavkom Milutina Pavićevića i Željka Gagule koji su se žalili zbog nemogućnosti ostvarivanja prava na penziju, iz razloga što im nijesu uplaćeni doprinosi za 2013. i 2014. godinu.

Odlučeno je da se, u skladu sa Zaključkom Odbora o postupanju po Predstavkama, od 5. juna 2012. godine ova Predstavka uputi Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na dalji postupak, u skladu sa njegovom nadležnošću, uz obavezu da po okončanju postupka o istom obavijesti Odbor za ljudska prava i slobode.

Takođe, podnosioci Predstavke su putem Dopisa obaviješteni o postupanju Odbora po Predstavci.

Na 19. sjednici Odbora, održanoj 15. maja 2018. godine članovi Odbora su obaviješteni o Dopisu- Odgovoru Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o postupanju po Predstavci Milutina Pavićevića i Željka Gagule. Informisani su da je Zaštitnik 2. aprila 2018. godine obavio razgovor sa podnosiocima Predstavke tokom kojeg je dobio potrebne informacije i odgovarajuća dokumenta, čime su stvoreni uslovi za postupanje Zaštitnika, pa je 3. aprila 2018. pokrenut ispitni postupak i od Ministarstva finansija zatraženo izjašnjenje. Zaštitnik je najavio da će o ishodu postupka blagovremeno informisati Odbor za ljudska prava i slobode.

INFORMACIJA
**O AKTIVNOSTIMA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE, KAO RADNOG TIJELA NADLEŽNOG ZA NADZOR NAD
PRIMJENOM I PRAĆENJEM POŠTOVANJA ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA
(NADLEŽNOST ODBORA UTVRĐENA ČLANOM 14 ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA)**

Skupština Crne Gore 25. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2014. godini, dana 9. decembra 2014. godine, donijela je Etički kodeks poslanika.

Etički kodeks poslanika objavljen je u „Službenom listu Crne Gore“, broj 52/14, od 16. decembra 2014. godine.

Članom 14 Etičkog kodeksa poslanika propisano je:

„Nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Kodeksa u nadležnosti je Odbora za ljudska prava i slobode (u daljem tekstu Odbor).

Zamjenik predsjednika Odbora saziva na sjednicu Odbor i predlaže dnevni red sa aktima koji se odnose na povredu Kodeksa. Odbor je dužan da vodi evidenciju o svim aktivnostima i sačini godišnji izvještaj o radu (u daljem tekstu Izvještaj). Skupština može jednom godišnje da razmatra Izvještaj Odbora.“

U periodu januar- jul 2018. godine Odboru za ljudska prava i slobode nije dostavljena nijedna prijava za kršenje odredbi Etičkog kodeksa poslanika.

Odbor za ljudska prava i slobode na 17. sjednici, održanoj 7. marta 2018. razmotrio je i jednoglasno usvojio **Izvještaj o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2017. godinu**, koji Odbor sačinjava shodno članu 14 stav 3 Etičkog kodeksa poslanika.

Ovim Izvještajem su predstavljene aktivnosti Odbora u ovoj oblasti tokom 2017. godine. Takođe, ukazano je na nemogućnost funkcionisanja Odbora za ljudska prava i slobode u dijelu nadležnosti koja mu je propisana članom 14 Etičkog kodeksa poslanika i na nedjelotvornost odredaba Kodeksa.

Izvještaj je dostavljen Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore na dalji postupak.

Izvještaj o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2017. godinu objavljen je na web sajtu Skupštine Crne Gore, u folderu 17. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode.

USVOJENI ZAKLJUČCI ODBORA

PROSLIJEĐENI SKUPŠTINI CRNE GORE, KOLEGIJUMU PREDSJEDNIKA SKUPŠTINE, RESORNIM MINISTARSTVIMA, NADLEŽNIM ORGANIMA I INSTITUCIJAMA I NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA U FUNKCIJI REALIZACIJE AKTIVNOSTI IZ GODIŠNJEG PLANA ODBORA

NAPOMENA: U okviru kontrolne i nadzorne uloge Skupštine Crne Gore, shodno obavezi izvještavanja o realizaciji mjera utvrđenih akcionim planovima Vlade Crne Gore za poglavlja 23 i 24, u Izvještaju o realizaciji Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2018. godinu, za period januar- jul 2018. prikazani su usvojeni zaključci Odbora, proslijeđeni Skupštini Crne Gore, Kolegijumu Predsjednika Skupštine, resornim ministarstvima, nadležnim organima i institucijama i nevladinim organizacijama.

Prikazano je pet Predloga zaključaka koje je Odbor za ljudska prava i slobode uputio Skupštini Crne Gore i jedan Zaključak koji je Odbor uputio Kolegijumu Predsjednika Skupštine na upoznavanje i nadležnim organima na realizaciju.

1) Izvještaj o ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija

Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) **podržao** Izvještaj o ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, donese sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Izvještaj o ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija.

2. Skupština Crne Gore pozdravlja izradu Izvještaja koji pruža detaljan uvid u ostvarivanje prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, što je veoma važno s obzirom da su, prema stavu Evropskog suda za ljudska prava, mentalno oboljela lica lišena slobode posebno ranjiva kategorija i nijesu uvijek u stanju da se jasno izraze ili požale na subjektivne posledice određenog postupanja prema njima, zbog čega im treba posvetiti posebnu pažnju.

3. Skupština upućuje pohvale rukovodstvu Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija koje u kontinuitetu preduzima aktivnosti na ispunjenju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Komiteta za prevenciju torture i nehumanog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i nevladinog sektora, što je doprinijelo vidljivom napretku u zaštiti prava lica lišenih slobode u Crnoj Gori.

Skupština konstatuje da izazovi sa kojima se suočava Zavod nijesu jedinstveni i da isti opterećuju i savremenije zatvorske sisteme.

4. Skupština pozdravlja mjere koje je Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, u saradnji sa Ministarstvom pravde, preduzeo na unapređenju zdravstvene zaštite pritvorenih i osuđenih lica, među kojima su: registrovanje zatvorske ambulante u Bijelom Polju i Podgorici, u saradnji sa Ministarstvom zdravlja, čime su ispunjeni zakonski uslovi po pitanju prostora, opreme i kadra; donošenje novog, kvalitetnog Uputstva o zdravstvenoj zaštiti pritvorenih i osuđenih lica, usklađenog sa međunarodnim standardima i opremanje zatvorskih ambulanti novom i savremenom opremom.

Takođe, pozdravlja se zapošljavanje dodatnog psihijatra sa punim radnim vremenom u Zatvoru u Spužu, realizovano u januaru ove godine, u skladu sa ranijim preporukama Zaštitnika i CPT-a, što je omogućilo da se psihijatrijski pregled i procjena psihičkog stanja novoprimaljenih lica obavljaju u roku od 24 sata od prijema, pa u ovom momentu nema liste čekanja na psihijatrijski pregled. Značajno je i angažovanje konsultativnog psihijatra u Podgorici i Bijelom Polju, kao i angažovanje još jednog doktora medicine u Zavodu od 1. marta 2018. godine, čime su ojačani kadrovski kapaciteti zdravstvene službe.

Za pohvalu je činjenica da je Zavod i pored problema zapošljavanja stručnog kadra u zatvorskoj službi zbog nedostatka interesovanja, uspio angažovati dodatne ljekare specijaliste koji doprinose pružanju kvalitetnije zdravstvene zaštite lica lišenih slobode, ali i bezbjednosti.

5. Skupština pozdravlja doneseni Plan i program obuke za Službu zdravstvene zaštite, Službu za tretman i Službu obezbjeđenja Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, kao i najavljene obuke na teme „Mjere fizičkog sputavanja“, „Izolacija lica sa mentalnim smetnjama“ i „Prevencija i rano prepoznavanje rizika od samopovređivanja i suicida“, koje će tokom marta 2018. godine realizovati ljekari iz Specijalne bolnice za psihijatriju u Kotoru, u saradnji sa NVO „Građanska alijansa“.

6. Povodom preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore da Ministarstvo pravde propiše pravila o primjeni sredstava prinude - vezivanja mentalno oboljelih, zavisnika od opojnih droga i drugih lica u kriznim stanjima, Skupština konstatuje da Ministarstvo pravde nije imalo u zakonu utemeljen pravni osnov za donošenje takvog propisa, pa je preporuku realizovalo donošenjem Uputstva o zdravstvenoj zaštiti pritvorenih i osuđenih lica, koje je bilo predmet ekspertize CPT-a tokom njihove posjete Crnoj Gori u oktobru prošle godine kada je primjena odredbe ovog Uputstva u pogledu vremenskog trajanja humanog vezivanja ocijenjena pozitivno.

7. Skupština pozdravlja partnersku saradnju Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija.

Međutim, Skupština ukazuje na potrebu produblivanja saradnje, koordiniranog djelovanja svih nadležnih subjekata i jasnog definisanja prioriteta aktivnosti u cilju daljeg unapređenja stanja u oblasti zaštite prava lica lišenih slobode, kao posebno ranjive kategorije stanovništva.

8. Zabrinjava podatak da je kod skoro polovine zatvorske populacije u decembru 2017., odnosno kod 26% zatvorske populacije u martu 2018., dijagnostikovano neki vid mentalnog oboljenja ili poremećaja, kao i podatak koji ukazuje da veći broj zatvorenika oboli u zatvorima, iako na slobodi nijesu imali smetnje, što potvrđuje da je zatvorska sredina podsticajno djelovala da se manifestuju simptomi i razvije bolest.

Stoga je neophodno preduzeti dodatne mjere u tretmanu zatvorenika, uključiti psihologe u rad zdravstvene službe i doprinijeti rehabilitaciji i resocijalizaciji zatvorenika kako bi po izlasku iz zatvora bili korisni članovi društva.

9. Skupština izražava očekivanje da će se izgradnjom klinike za psihijatriju u Podgorici, mogućim proširenjem kapaciteta Specijalne bolnice za psihijatriju u Kotoru i izgradnjom bolnice u okviru Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, planiranom 2021. godine, u skladu sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije izvršenja krivičnih sankcija, doprinijeti daljem poboljšanju položaja mentalno oboljelih lica lišenih slobode.

10. Skupština ohrabruje nadležne organe da, u skladu sa realnim mogućnostima i raspoloživim finansijskim sredstvima, preduzmu aktivnosti na realizaciji preostalih preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore u cilju poboljšanja položaja lica lišenih slobode.

11. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućenih nadležnim državnim organima, sadržanih u Izvještaju o ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, kao i realizaciju ovog Zaključka.

12. Skupština Crne Gore će Zaključak dostaviti Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvu pravde, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu evropskih poslova, Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija i Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

Skupština Crne Gore 26. saziva na Drugoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018. godini, dana 9. marta 2018. donijela je Zaključak i isti je objavljen u "Službenom listu Crne Gore", broj 16/18 od 16. marta 2018.

2) Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2017. godini

Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) **podržao** Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2017. godini sa Izvještajima o radu i finansijskom poslovanju, zajedno sa izvještajima nezavisnog revizora savjeta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica za 2017. godinu i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, donese sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2017. godini.

2. Skupština Crne Gore pozdravlja kontinuirane aktivnosti Vlade Crne Gore realizovane u saradnji sa Fondom za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Centrom za očuvanje i razvoj kulture manjina i manjinskim savjetima koje su doprinijele vidljivim pomacima i unapređenju položaja manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, na zadovoljstvo pripadnika manjinskih naroda, ali i svih drugih građana Crne Gore, kao multietničke, multikulturalne i multikonfesionalne države.

3. Skupština izražava zadovoljstvo jačanjem kadrovskih kapaciteta Ministarstva za ljudska i manjinska prava i sprovedenim edukacijama zaposlenih, s akcentom na obuke o međunarodnom i evropskom pravu i standardima o ljudskim pravima, čime je realizovan Zaključak Skupštine donesen povodom Izvještaja o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2016. godini. Cijeneći Zaključke usvojene povodom ranijih godišnjih izvještaja i evidentno preduzete aktivnosti, Skupština potencira na daljem intenzivnom djelovanju i u narednom periodu na jačanju institucija za ljudska prava i povećanju znanja zaposlenih o međunarodnim i evropskim standardima o ljudskim pravima, što je sugerisano i u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2018. godinu.

4. Skupština ocjenjuje da je donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama, usaglašenog sa preporukama Evropske i Venecijanske komisije, Odluke o osnivanju Javne ustanove Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina i Odluke o izmjenama i dopuni Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava tokom 2017. godine, u normativnom dijelu značajno unaprijeđen sistem zaštite prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica čime su stvorene pretpostavke za jačanje kapaciteta veoma značajnih institucija. Tom cilju treba da doprinese donošenje Pravilnika o raspodjeli sredstava Fonda koji je usaglašen sa ekspertima Savjeta Evrope i Sekretarijatom za zakonodavstvo i jasno utvrđeni sadržaj Obrasca koji ispunjavaju podnosioci projekata prilikom apliciranja za sredstva Fonda. Skupština daje punu podršku Vladi Crne Gore na realizaciji započetih aktivnosti koje će dodatno unaprijediti zakonodavni okvir u ovoj oblasti- donošenje zakona o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola, čiji predlog je Vlada Crne Gore utvrdila na sjednici 2. novembra 2017. godine, kao i zakona o slobodi vjeroispovijesti koji je u pripremi.

5. Skupština izražava zabrinutost zbog kašnjenja u procedurama kojim se implementira Zakon o manjinskim pravima i slobodama, zbog čega poziva odnosne subjekte (Skupštinu Crne Gore- Klub poslanika Demokratske partije socijalista, Ministarstvo prosvjete- Savjet za visoko obrazovanje) da intenziviraju procedure predlaganja kandidata za Upravni odbor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i međuinstitucionalnu saradnju kako bi se obezbijedila njegova dosledna implementacija. Skupština je upoznata da u postupku izbora članova Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava Administrativnom odboru Skupštine Crne Gore, koji sprovodi Zakonom o manjinskim pravima i slobodama utvrđenu proceduru izbora članova Upravnog odbora Fonda, nijesu dostavljeni validni predlozi od strane svih ovlašćenih predlagača, pa se nijesu stekli uslovi da se utvrdi predlog odluke. U ovom trenutku dostavljeni su predlozi od šest manjinskih savjeta, Ministarstva kulture i tri kandidature po javnom pozivu nezavisnim ekspertima koji se bave ljudskim i manjinskim pravima. Skupština je dostavila predlog za dva od tri predstavnika, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je predložilo kandidata koji je zaposlen u Ministarstvu, a koji shodno Mišljenju Agencije za sprječavanje korupcije ne može biti član Upravnog odbora Fonda s obzirom da Ministarstvo vrši nadzor nad primjenom Zakona, dok Savjet za visoko obrazovanje, i pored više urgencija, nije dostavio predlog kandidata.

S tim u vezi, Skupština smatra, u cilju pune implementacije donešenog Zakona, neophodnim da se u što kraćem roku završi postupak izbora članova Upravnog odbora Fonda, direktora Fonda i Komisije za vrednovanje (čl. 44b i 44č Zakona) kako bi se obezbijedila efikasna primjena nove procedure za raspodjelu sredstava Fonda i stvorili uslovi za kvalitetno obavljanje njegovih aktivnosti, što je i bila intencija donošenja Zakona.

6. Vlada Crne Gore je šire, ne samo u regionu, jedina koja vrši redovna istraživanja o srazmjernoj zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda u javnim službama, organima državne vlasti i lokalnim samoupravama. Skupština izuzetno cijeni ostvareni trend rasta u pogledu zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u javnim službama, organima državne vlasti i lokalnim samoupravama što su potvrdili podaci do kojih je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava došlo na osnovu rezultata kroz duži proces veoma pouzdanih istraživanja.

Podsjeća da je članom 45 Zakona o državnim službenicima i namještenicima propisano da je starješina državnog organa, prilikom donošenja odluke o izboru kandidata, dužan da vodi računa o srazmjernoj zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Skupština pozdravlja informaciju saopštenu od predstavnika Ministarstva za ljudska i manjinska prava da ne znaju za slučajeve da je neko u Crnoj Gori izgubio posao zbog etničke pripadnosti ili za slučajeve da kandidati nijesu dobili posao zbog etničke pripadnosti koji su na nivou statističke greške.

Skupština podržava nastavak aktivnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava i Uprave za kadrove za praćenje zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u javnim službama, organima državne vlasti i organima lokalne samouprave. Takođe, u cilju sprovođenja Ustavnog načela o srazmjernoj zastupljenosti Skupština ohrabruje državne službenike i namještenike da se nacionalno izjašnjavaju, a s obzirom da je riječ o dugoročnom procesu, Skupština potencira nastavak aktivnosti u narednom periodu radi efikasnijeg sprovođenja Ustavnih i zakonskih normi u cilju djelotvornijeg učešća i zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u političkom i javnom životu Crne Gore i dosljednog sprovođenja garancije o njihovoj srazmjernoj zastupljenosti.

7. Polazeći od navoda u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2018. godinu da uprkos određenom napretku, Romi ostaju najugroženija i najdiskriminisana zajednica u državi, Skupština preporučuje da se u narednom periodu osigura efikasna primjena Vladinih politika usmjerenih na poboljšanje položaja ove populacije obezbjeđivanjem dovoljnih budžetskih sredstava za njihovu implementaciju, poboljšanjem kapaciteta odgovornih institucija i unapređenjem međuinstitucionalne koordinacije.

8. Skupština daje punu podršku za Zakonom utvrđene obaveze po kojima su u 2018. godini finansijska sredstva opredijeljena manjinskim savjetima dvostruko uvećana u odnosu na prethodni period, jer se sada sredstva za njihovo finansiranje obezbjeđuju u iznosu od 0,05% tekućeg budžeta, što u ovoj godini iznosi 600.000 eura, zbog čega Skupština smatra neophodnim što prije realizovanje obaveza koje su dovele do kašnjenja u raspodjeli sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2018. godinu, što je manjinske medije i nevladine organizacije koje se bave zaštitom identiteta, jezika i kulture nacionalnih zajednica onemogućilo da sprovedu svoje aktivnosti.

9. Skupština ocjenjuje da nije dobro da funkcionisanje medija manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica zavisi od projekata koji bi im obezbijedili potrebna finansijska sredstva, imajući u vidu standarde Savjeta Evrope po kojima manjinski mediji ne mogu zavisiti od fondova čija sredstva se periodično raspodjeljuju, zbog čega njihovo finansiranje mora biti sistemski postavljeno i trajno riješeno. Cijeneći Preporuke Međuvladinog mješovitog odbora zaduženog za praćenje sprovođenja Sporazuma između Crne Gore i Republike Hrvatske o zaštiti prava crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Crnoj Gori, koji je dva puta preporučio da se pronađe način za trajno finansiranje radija hrvatske nacionalne zajednice u Crnoj Gori, u okviru kontrolne uloge Skupštine, trebalo bi ispratiti stepen realizacije datih Preporuka.

10. Skupština daje punu podršku Ministarstvu za ljudska i manjinska prava za nastavak aktivnosti u punoj implementaciji Zakona i podzakonskih akata u ovoj oblasti kako bi savjeti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica svoju obavezu da sačinjavaju izvještaj o radu u skladu sa Obrascem o izvještavanju manjinskih savjeta koji je utvrdilo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u potpunosti ispunjavali.

Obaveza savjeta da u skladu sa članom 33a stav 5 Zakona o manjinskim pravima i slobodama, sačinjavaju izvještaj o finansijskom poslovanju u skladu sa propisima kojima se uređuju pitanja budžeta i fiskalne odgovornosti mora biti u potpunosti, shodno zakonskoj regulativi, implementirana.

Skupština izražava zadovoljstvo da su izvještaji nezavisnih revizora pokazali da nije bilo zloupotrebe trošenja sredstava dodijeljenih manjinskim savjetima u 2017. godini.

11. Skupština smatra neophodnim unapređenje, Zakonom utvrđene, nadzorne uloge Ministarstva za ljudska i manjinska prava nad radom i finansijskim poslovanjem savjeta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i poziva Ministarstvo da isprati realizaciju preporuka upućenih manjinskim savjetima, sadržanih u Mišljenju Ministarstva o izvještajima o radu sa izvještajima o finansijskom poslovanju manjinskih savjeta za 2017. godinu.

12. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju ovog Zaključka.

13. Skupština će Zaključak dostaviti Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore, Administrativnom odboru, Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Ministarstvu prosvjete, Fondu za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, savjetima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, Kancelariji za evropske integracije i Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

Skupština Crne Gore 26. saziva na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018. godini, dana 5. jula 2018. donijela je Zaključak i isti je objavljen u "Službenom listu Crne Gore", broj 47/18 od 10. jula 2018.

3) Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2017. godinu

Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) **podržao** Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2017. godinu i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, donese sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2017. godinu.
2. Skupština pozdravlja činjenicu da je u 2017. godini nastavljen trend visokog stepena ažurnosti institucije Zaštitnika u postupanju po pritužbama s obzirom da je postupak okončan u 96,96% predmeta. Takođe, pozdravlja proaktivno djelovanje, čemu svjedoči 75 predmeta pokrenutih po sopstvenoj inicijativi. Za pohvalu je i povećana vidljivost Institucije, terenski rad, održavanje Dana Zaštitnika u četiri opštine, kao i ostvarena saradnja sa civilnim sektorom i međunarodnim organizacijama.
3. Skupštinu ohrabruje ostvareni napredak u promociji i poštovanju ljudskih prava što potvrđuje da je naše društvo zrelije i usmjereno na poštovanje standarda. S obzirom da je napredak izraženiji u području zakonodavstva i jačanja institucija zaduženih za zaštitu i promociju ljudskih prava, a da su u pojedinim oblastima i dalje su prisutni problemi koji se odnose na implementaciju zakona i međunarodnih standarda, Skupština smatra neophodnim ulaganje koordiniranih i intenziviranih napora organa zaduženih za implementaciju zakonodavstva, usklađenog sa međunarodnim standardima.
4. Skupština sa zadovoljstvom konstatuje da državni organi i organi javne uprave sve više prepoznaju značaj ljudskih prava i svoju obavezu i interes da saraduju sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda, o čemu svjedoči podatak da je u 256 slučajeva povreda otklonjena u toku ispitnog postupka, iz kog razloga je postupak obustavljen. Međutim, Skupština je obaviještena da su pojedini organi ignorisali zahtjeve i urgencije Zaštitnika, ne izjašnjavajući se i ne izražavajući svoj stav o navodima iz pritužbe, što smatra neprihvatljivim.
5. Skupština konstatuje da je u 2017. godini Zaštitnik u 105 predmeta dao mišljenja sa 256 preporuka nadležnim organima i drugim subjektima za otklanjanje utvrđenih povreda prava i izražava očekivanje da će nadležni subjekti ozbiljno pristupiti njihovoj realizaciji, kao i ispunjenju preporuka sadržanih u Izvještaju o radu Zaštitnika, čime bi se doprinijelo poštovanju ljudskih prava i sloboda svakog građanina i daljem unapređenju stanja ljudskih prava.
6. Skupština ocjenjuje da se u pogledu efikasnosti i kvaliteta rada javne uprave zapažaju određeni pozitivni pomaci, ali su, prema podacima iz Izvještaja o radu Zaštitnika i statistici Upravnog suda za 2017. godinu, i dalje prisutne slabosti u radu organa javne uprave kada ne odlučuju po pojedinim zahtjevima građana, dugo vode postupke, nerijetko ne poštuju zakonom utvrđene rokove za odlučivanje i u postupcima povređuju načela upravnog postupka i dobre uprave, što se nepovoljno odražava na ostvarivanje prava građana i drugih subjekata.
Prema podacima Upravnog suda Crne Gore tokom 2017. godine u 2.479 predmeta ili 52,64% riješenih slučajeva utvrđena je nezakonitost upravnih akata i postupanja od strane organa javne uprave, zbog čega Skupština smatra da javna uprava mora povećati kvalitet rada i snažnije sprovoditi Strategiju reforme javne uprave.
7. Skupština pozdravlja ostvareni napredak u oblasti prava djeteta koji je posebno vidljiv u usaglašavanju zakonodavstva sa međunarodnim standardima. Međutim, Skupština ocjenjuje da je radi dosledne implementacije zakona u ovoj oblasti potrebna bolja koordinacija politika, obezbjeđivanje dovoljnog budžeta za njihovu implementaciju, poboljšanje kapaciteta odgovornih institucija i povećanje međuinstitucionalne koordinacije, što je sugerisano i u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2018. godinu.
8. Imajući u vidu da je diskriminacija jedan od krupnih izazova sa kojim se naše društvo suočava i da građani nedovoljno poznaju ovaj fenomen, Skupština smatra da treba realizovati edukativne aktivnosti kako bi se doprinijelo jačanju svijesti građana o ovoj pojavi i njenom lakšem prepoznavanju. Takođe, Skupština poziva Zaštitnika da promocijom zakonodavnog okvira kojim je regulisana oblast antidiskriminacije, u saradnji sa nadležnim subjektima, uloži dodatne napore u cilju približavanja ove oblasti nadležnim organima, ali i javnosti.
9. Skupština još jednom izražava zabrinutost što i pored Zaključaka Skupštine donesenih povodom Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2014, 2015. i 2016. godinu, objavljenih u „Službenom listu CG“, br. 3/16, 2/17 i 30/17 i višegodišnjih sugestija Odbora za ljudska prava i slobode još uvijek ne funkcioniše elektronska evidencija slučajeva diskriminacije propisana članom 33 Zakona o zabrani diskriminacije, usvojenim 2010. godine.

Skupština ponovo poziva nadležne organe da bez daljeg odlaganja sprovedu aktivnosti na uspostavljanju elektronske evidencije i stvaranju uslova za efikasnu i doslednu implementaciju Zakona.

10. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju ovog Zaključka.

11. Skupština će Zaključak dostaviti Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Ministarstvu pravde, Kancelariji za evropske integracije i Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

Skupština Crne Gore 26. saziva na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018. godini, dana 5. jula 2018. donijela je Zaključak i isti je objavljen u “Službenom listu Crne Gore”, broj 47/18 od 10. jula 2018.

4) Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2017. godinu

Nakon rasprave Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) **podržao** Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2017. godinu i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, donese sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2017. godinu.

2. Skupština Crne Gore podržava preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućene: Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, Upravi policije, Kliničkom centru Crne Gore i Opštoj bolnici u Nikšiću nakon redovnih obilazaka: organizacionih jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova- Uprave policije: Centra bezbjednosti Berane i Bijelo Polje, Odjeljenja bezbjednosti Danilovgrad i Ulcinj, organizacione jedinice Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija - Zatvora u Bijelom Polju i javnih ustanova: Klinika za psihijatriju Kliničkog centra Crne Gore i Odjeljenje za psihijatriju Opšte bolnice u Nikšiću.

3. Skupština pozdravlja prikazivanje stepena ispunjenosti preporuka Zaštitnika sadržanih u prethodnim godišnjim izvještajima Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture što Skupštini i nadležnom Odboru za ljudska prava i slobode omogućava da u okviru kontrolne i nadzorne uloge prate stanje u ovoj oblasti.

Imajući u vidu da je Zaštitnik obavijestio da još uvijek postoji jedan broj neispunjenih preporuka Zaštitnika iz prethodnih godina, Skupština poziva sve nadležne subjekte da intenziviraju aktivnosti i ulože dodatne napore u njihovoj realizaciji.

4. Skupština pozdravlja saradnju i partnerski odnos Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i nadležnih institucija u oblasti zaštite prava lica lišenih slobode i uočava da su koordinirane i kontinuirane aktivnosti nadležnih organa u ovoj oblasti doprinijele poboljšanju položaja lica lišenih slobode.

S tim u vezi, Skupština pohvaljuje donošenje Pravilnika o bližem načinu izvršavanja posebnih mjera predostrožnosti i izgledu prostorija u kojima se izvršavaju mjere usamljenje i zatvaranje u posebno obezbijeđenu prostoriju i novog Uputstva o zdravstvenoj zaštiti pritvorenih i osuđenih lica kojim je, između ostalog, detaljno propisana procedura o primjeni sredstava prinude - vezivanja. Skupština poziva Zavod za izvršenje krivičnih sankcija da obezbijedi odgovarajuće obuke zaposlenih o primjeni ovih i drugih relevantnih propisa iz oblasti ljudskih prava lica lišenih slobode kako bi se njihovom doslednom implementacijom dodatno unaprijedila zaštita prava lica lišenih slobode.

5. Skupštinu raduje informacija da je prilikom ad hoc obilaska Kazneno popravnog doma Podgorica - Odjeljenja „F“, obavljenog 15. februara 2017. godine tokom opšteg pretresa zatvorenika, njihovih stvari i prostorija u kojima borave i koje koriste navedena lica, tim Nacionalnog preventivnog mehanizma ocijenio da je pretres obavljen u skladu sa Zakonom, dobrom praksom i standardima CPT-ija i da su zatvorski službenici obavili sve radnje profesionalno, vodeći računa o dostojanstvu zatvorenika.

6. Skupštinu ohrabruje zaključak da je redovnim obilascima organizacionih jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova - Uprave policije u kojima su sagledani uslovi u prostorijama za zadržavanje i tretman, postupanje prema licima lišenim slobode, s akcentom na zaštitu od svih oblika zlostavljanja utvrđeno da je uglavnom ostvaren napredak, kako u pogledu materijalnih uslova, tako i zaštite prava lica lišenih slobode.

7. Imajući u vidu da većina preporuka Zaštitnika upućenih Ministarstvu zdravlja, Upravi Kliničko-bolničkog centra Crne Gore, Klinici za psihijatriju i Opštoj bolnici u Nikšiću ne zahtijeva značajnija finansijska sredstva, Skupština Crne Gore poziva ove subjekte da u što kraćem roku preduzmu aktivnosti na realizaciji preporuka u cilju poboljšanja stanja i adekvatnije zaštite prava mentalno oboljelih lica u psihijatrijskim ustanovama.

8. Skupština izražava zabrinutost zbog nezadovoljavajućih uslova u Specijalnoj bolnici za psihijatriju u Kotoru, evidentnog nedostatka medicinskog osoblja, loših materijalnih uslova i velikog broja „socijalnih pacijenata“ koji dugi niz godina opterećuju Bolnicu. Takođe, izražava posebnu zabrinutost zbog nepoštovanja važnih preporuka koje Zaštitnik godinama unazad upućuje Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu pravde i Specijalnoj bolnici za psihijatriju.

Skupština smatra da ove probleme treba rješavati razvojem centara za mentalno zdravlje i tzv. komunalne psihijatrije, s obzirom da se bolničko stacionarno liječenje sve manje primjenjuje u svijetu gdje se praktikuje boravak u društvenoj zajednici uz podršku, što su stavovi Komiteta za sprečavanje mučenja i drugih oblika nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) i Evropske komisije.

Cijeneći da je za rješavanje ovog problema ključna saradnja Ministarstva zdravlja, Ministarstva rada i socijalnog staranja i lokalnih samouprava, Skupština ih poziva da bez daljeg odlaganja preduzmu konkretne aktivnosti uz uvjerenje da će i najavljeno donošenje strategije mentalnog zdravlja doprinijeti postizanju vidljivih rezultata.

9. Skupština izražava zadovoljstvo aktivnostima preduzetim u vezi sa izgradnjom Zatvorske bolnice s obzirom da su kapitalnim budžetom u ovoj godini planirana sredstva za izradu tehničke dokumentacije za koju je, u skladu sa novim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, procedura u toku. Paralelno sa tim, Evropskoj komisiji je kandidovan projekat za izgradnju ove bolnice kako bi se obezbijedila nedostajuća sredstva.

10. Skupština Crne Gore zahtijeva od Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore da prilikom sačinjavanja i podnošenja Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2018. godinu prikaže u kom stepenu su ispoštovane preporuke Zaštitnika sadržane u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2017. godinu i preostale nerealizovane preporuke iz prethodnih godišnjih izvještaja.

11. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućenih nadležnim državnim organima, sadržanih u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2017. godinu, kao i realizaciju ovog Zaključka.

12. Skupština Crne Gore će Zaključak dostaviti Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvu pravde, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, Upravi policije, Kancelariji za evropske integracije, Delegaciji Skupštine CG u PSSE i Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

Skupština Crne Gore 26. saziva na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018. godini, dana 5. jula 2018. donijela je Zaključak i isti je objavljen u “Službenom listu Crne Gore”, broj 47/18 od 10. jula 2018.

5) Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2017. godinu

Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) **podržao** Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2017. godinu i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, donese sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2017. godinu.

2. Skupština Crne Gore sa zadovoljstvom konstatuje kontinuirani napredak u oblasti zaštite ličnih podataka koji je postignut nadzorom Agencije, ali i brojnim edukacijama, čime se doprinijelo jačanju svijesti i znanja o važnosti zaštite ličnih podataka i pozdravlja ažurnost u 2017. godini kojom je Agencija uspjela da ispoštuje sve rokove kada su u pitanju zahtjevi za zaštitu prava, da adekvatna mišljenja na relevantne zakone, posebno na Zakon o biračkom spisku, izvrši oko 117 nadzora, donese veliki broj rješenja i kontinuirano daje saglasnosti na zahtjeve za uvođenje video nadzora, o čemu svjedoče podaci sadržani u kvalitetnom, preglednom, analitičnom i sveobuhvatnom Izvještaju o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2017. godinu.

3. Skupština izražava zadovoljstvo napretkom ostvarenim u oblasti slobodnog pristupa informacijama. Međutim, organi vlasti u prvostepenom postupku još uvijek ograničavaju pravo na slobodan pristup informacijama, što pokazuje podatak da je od 3.880 žalbi podnesenih Agenciji tokom 2017. godine usvojeno 1.196, zbog čega Skupština smatra da se mora učiniti dodatni napor na proaktivnom objavljivanju informacija u posjedu organa vlasti, čime bi se broj zahtjeva za slobodan pristup informacijama i žalbi smanjio.

4. Skupština ohrabruje Agenciju za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama da preduzme dodatne aktivnosti na jačanju administrativnih kapaciteta i intenzivira obuke službenika radi upoznavanja sa standardima i međunarodnom praksom u oblasti ljudskih prava, čemu treba da doprinese započeti Twinning projekat vrijedan oko milion eura koji će trajati narednih pet godina.

5. Skupština izražava očekivanja da će se formiranjem Radne grupe od strane Ministarstva unutrašnjih poslova za izradu novog Zakona o zaštiti podataka o ličnosti u cilju njegovog usaglašavanja sa Opštom uredbom o zaštiti ličnih podataka 2016/679, kao jednim od najkompleksnijih propisa usvojenih na nivou Evropske unije, ovaj zahtjevan posao završiti do kraja 2019. godine.

6. S obzirom da je Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama u prošloj godini donijela 3.880 odluka u oblasti slobodnog pristupa informacijama, koliko ih je bilo u tri godine njenog početnog djelovanja, čime je postala rekorder i da je od sredine 2016. godine sve prisutniji fenomen zloupotrebe prava na slobodan pristup informacijama od strane nevladinog sektora, u čemu prednjači NVO MANS, ali i fizičkih lica koji saznanjem da se dobro može zaraditi preko Zakona o slobodnom pristupu informacijama sve češćim zahtjevima za dobijanje informacija koje zapravo nijesu od javnog značaja, a nakon toga angažovanjem advokata, ostvaruju značajne troškove državnim budžetu, Skupština smatra neophodnim da se u što kraćem roku izmijeni Zakon o slobodnom pristupu informacijama radi usaglašavanja sa drugim sistemskim zakonima kako bi se blokirala mogućnost navedenim subjektima da korišćenjem manjkavosti ovog Zakona nanose ogromne troškove državnim budžetu. Skupština predlaže da mogućnost zloupotrebe prava na slobodan pristup informacijama i, u vezi s tim, troškove postupka, treba eliminisati utvrđivanjem normi po modelu evropskih zemalja.

7. Iako su u Agenciji ispunili veći dio mjera i preporuka koje su im upućene u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori i realizovali brojne projekte i edukacije, Skupština smatra da dužnu pažnju treba posvetiti navodima iz Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori, a posebno iznesenim kritikama kako bi se njihovom realizacijom jačali kapaciteti institucije i doprinijelo daljem poboljšanju stanja, zbog čega skupštinski odbori u svom radu i u komunikaciji sa organima izvršne vlasti treba da budu na raspolaganju Agenciji kako bi se zajednički doprinijelo rješavanju ukazanih problema.

8. Imajući u vidu da je Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama u 2017. godini izvršila samo 18 nadzora nad ministarstvima i nije obuhvatila ostale organe vlasti, praćenjem realizacije prethodno donesenih Zaključaka Skupštine u okviru kontrolne i nadzorne uloge utvrđeno je da je Agencija djelimično realizovala Tačku 9 Zaključka Skupštine iz 2017. godine. S tim u vezi, Skupština smatra neophodnim da Agencija, u skladu sa članom 39 stav 1 tačka 4 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, u većem obimu vrši inspekcijski nadzor nad primjenom Zakona o slobodnom pristupu informacijama u odnosu na sačinjavanje i ažuriranje vodiča

za pristup informacijama, proaktivno objavljivanje informacija i dostavljanje akata i podataka za potrebe vođenja informacionog sistema pristupa informacijama i ponovne upotrebe informacija i poziva Agenciju da o istom informiše Skupštinu u Izvještaju za 2018. godinu.

9. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju ovog Zaključka.

10. Skupština će Zaključak dostaviti Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu kulture, Kancelariji za evropske integracije i Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

Skupština Crne Gore 26. saziva na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018. godini, dana 5. jula 2018. donijela je Zaključak i isti je objavljen u “Službenom listu Crne Gore”, broj 47/18, od 10. jula 2018.

6) Konsultativno saslušanje na temu „Aktivnosti u oblasti obezbjeđivanja pristupačnosti za lica sa invaliditetom u Crnoj Gori“

Odbor za ljudska prava i slobode i Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje na Prvoj zajedničkoj sjednici, održanoj 28. februara 2018. godine organizovali su Konsultativno saslušanje na temu „Aktivnosti u oblasti obezbjeđivanja pristupačnosti za lica sa invaliditetom u Crnoj Gori“. Odbor za ljudska prava i slobode **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) i Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje **jednoglasno** (sa sedam glasova „za“) donijeli su sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Odbor za ljudska prava i slobode i Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje pozdravljaju kontinuirane aktivnosti koje nadležni državni i lokalni organi preduzimaju u oblasti obezbjeđivanja pristupačnosti za lica sa invaliditetom u Crnoj Gori.

2. Ocjenjuje se da je u prethodnom desetogodišnjem periodu, od usvajanja prve Strategije za integraciju lica sa invaliditetom do danas, ova oblast značajno unaprijeđena, kako definisanjem novih prava koja se odnose na materijalna davanja i usluge, tako i povećanjem iznosa materijalnih davanja. Donošenje Strategije za integraciju lica sa invaliditetom u Crnoj Gori za period 2016-2020. godina potvrđuje opredijeljenosti za nastavak rada na unapređenju položaja lica sa invaliditetom i uspostavljanju najšireg pravnog okvira za definisanje politike prema licima sa invaliditetom u cilju njihovog uključivanja u sve oblasti društva, na ravnopravnoj osnovi.

3. Pozdravljaju se aktivnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja koje je uradilo natpise na Brajevom pismu u svojim prostorijama i pripremiło Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Zakon o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom i Zaključna zapažanja Komiteta UN o pravima osoba sa invaliditetom na Inicijalni izvještaj Crne Gore o primjeni Konvencije UN o pravima lica sa invaliditetom na Brajevom pismu. Takođe, konstatuje se da je do sada ukupno 11 institucija uradilo natpise na Brajevom pismu, dok je kod određenih ustanova ovaj postupak u toku.

4. Članovi dva Odbora konstatuju da se iz godine u godinu povećava iznos sredstava koja se namjenski opredjeljuju za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, a 2017. godine za ovu svrhu utrošeno je oko 6 miliona eura, koliko je planirano i ove godine. Iako to nijesu sva sredstva prikupljena od uplaćenih posebnih doprinosa, uočava se trend njihovog rasta.

S obzirom da je i dalje veća spremnost poslodavaca da uplaćuju posebne doprinose u Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, poslanici, članovi dva Odbora apeluju na poslodavce da u većem stepenu zapošljavaju ova lica kako bi postali aktivni građani, a ne primaoci socijalnih davanja.

5. Takođe, konstatuje se da je država prethodne godine za različita davanja osobama sa invaliditetom izdvojila najmanje 22,5 miliona eura, za nevladine organizacije i njihove projekte iz sredstava od igara na sreću opredijeljeno je oko 1,4 miliona eura i oko 6 miliona eura iz Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, što je skoro 30 miliona eura.

Važno je istaći da se najveći broj davanja ne vezuje za materijalni status, imovinski cenzus ili primanje, već je kompenzaciona mjera za tjelesno oštećenje lica sa invaliditetom.

6. Odbor za ljudska prava i slobode i Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje pozdravljaju podatak da je prilagođavanje skoro svih 13 prioritetnih objekata završeno, za šta je utrošeno oko 2,5 miliona eura.

Međutim, ukazuje se da je u narednom periodu, u skladu sa realnim mogućnostima i finansijskim sredstvima, neophodno ubrzati aktivnosti na prilagođavanju objekata državne uprave, u skladu sa urađenom Analizom objekata državne uprave, sa aspekta pristupačnosti licima smanjene pokretljivosti i licima sa invaliditetom.

7. Očekuje se da će se na osnovu Analize pristupačnosti svih objekata u upotrebi sistema socijalne i dječje zaštite, koja bi trebalo da bude završena do polovine 2018. godine, preduzeti neophodne aktivnosti i ubrzati tempo na prilagođavanju objekata socijalne i dječje zaštite licima sa invaliditetom.

8. Članovi dva Odbora izražavaju očekivanje da će preporuke za usklađivanje 34 zakona, utvrđene Analizom usklađenosti zakonodavstva u Crnoj Gori sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvencijom UN o pravima osoba sa invaliditetom, sačinjenom na osnovu Zaključka Skupštine Crne Gore, biti inkorporirane prilikom pripreme izmjena i dopuna relevantnog zakonodavstva.

S obzirom da je Analiza pokazala da je zakonodavstvo u oblasti pristupačnosti fizičke sredine za lica sa invaliditetom usklađeno sa standardima Zakona i Konvencije, ali da je djelimično usklađeno u oblasti pristupa informacijama i komunikacijama i u oblasti saobraćaja, dok u oblasti pristupačnosti roba i usluga crnogorsko zakonodavstvo nije usklađeno sa Zakonom i Konvencijom, posebnu pažnju je potrebno posvetiti ispunjenju preporuka u ovim oblastima.

9. Odbor za ljudska prava i slobode i Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje ohrabruju nadležne državne organe da koordiniranim i kontinuiranim aktivnostima, u bliskoj, partnerskoj saradnji sa organima lokalnih samouprava, ubrzaju aktivnosti i ulože dodatne napore na prilagođavanju objekata u javnoj upotrebi za pristup i kretanje lica sa invaliditetom i lica smanjene pokretljivosti kako bi se doprinijelo daljem poboljšanju kvaliteta njihovog života.

10. Odbor za ljudska prava i slobode i Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje ocjenjuju da, u procesu prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom, prioritet treba da budu obrazovne i zdravstvene ustanove, jer je adekvatno obrazovanje preduslov za zapošljavanje ovih lica, kao i za njihovo potpuno uključivanje u sve društvene tokove.

11. Imajući u vidu da broj prilagođenih objekata u opštinama nije na zadovoljavajućem nivou, sugeriše se intenziviranje partnerske saradnje lokalnih samouprava sa nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom prava lica sa invaliditetom u cilju zajedničkog djelovanja radi ostvarivanja konkretnih rezultata, čemu bi trebalo da doprinesu i lokalni akcioni planovi za lica sa invaliditetom.

12. Članovi dva Odbora i učesnici sjednice su ocijenili da je neophodno u što kraćem roku formirati registar osoba sa invaliditetom koji bi olakšao planiranje mjera, aktivnosti i prioriteta koje treba preduzeti u cilju daljeg poboljšanja položaja ovih lica. Takođe, ocijenjeno je da i nevladine organizacije koje se bave zaštitom prava osoba sa invaliditetom treba da daju doprinos uspostavljanju ovog registra.

13. Ocijenjeno je da je u narednom periodu neophodno uložiti dodatne napore kako bi se javnost informisala o pravima lica sa invaliditetom radi promjene svijesti cjelokupnog društva. S druge strane, potrebno je da se “čuje glas” lica sa invaliditetom i da se ohrabre u borbi za prava koja im pripadaju samim rođenjem, kao i svim ostalim građanima.

14. Odbor za ljudska prava i slobode i Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje će u IV kvartalu 2018. godine održati zajedničku sjednicu - kontrolno saslušanje predstavnika nadležnih organa, učesnika Prve zajedničke sjednice, na temu „Sprovođenje Zaključaka sa Konsultativnog saslušanja dva Odbora iz februara 2018. godine povodom realizacije standarda pristupačnosti fizičkog okruženja, prevoznih sredstava, informaciono- komunikacionih tehnologija, javnih objekata i usluga“.

15. Odbor za ljudska prava i slobode i Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje će dostaviti Zaključak Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori, Predstavništvu UNICEF-a u Crnoj Gori, NVO “Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore”, NVO “Savez udruženja paraplegičara Crne Gore” i NVO “Građanska alijansa”, na upoznavanje i Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Upravi za inspekcijske poslove i Zajednici opština Crne Gore, na dalji postupak.

ADMINISTRATIVNI KAPACITETI ODBORA

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji Službe Skupštine u Sekretarijatu Odbora za ljudska prava i slobode sistematizovana su sledeća radna mjesta: sekretar Odbora za ljudska prava i slobode, samostalni savjetnik II- saradnik (dva izvršioca) i samostalni savjetnik III- saradnik (jedan izvršilac). U Sekretarijatu Odbora još uvijek je upražnjeno radno mjesto za jednog samostalnog savjetnika II- saradnika u Sekretarijatu.

Imajući u vidu sadašnju strukturu zaposlenih u ovom Odboru, bilo bi poželjno popuniti sva sistematizovana radna mjesta u ovom Odboru i zaposliti jednog pravnika, na čemu je više puta poslednjih godina insistirano.

Zbog obima posla i utvrđene metodologije rada Odbora za ljudska prava i slobode u svim mjesečnim izvještajima o radu Odbora počev od jula 2017. ukazuje se na neodložnu potrebu popunjavanja svih radnih mjesta u Sekretarijatu ovog Odbora.

Sekretarijat Odbora je obavljao stručne i druge poslove koji se odnose na: pripremanje sjednica Odbora, izrađivanje izvještaja i zapisnika sa sjednica, obavljanje stručnih i drugih poslova za potrebe predsjednika i članova Odbora, izrađivanje tekstova usvojenih Zaključaka Skupštine i njihovo pripremanje za objavljivanje u „Službenom listu Crne Gore“.

Takođe, Sekretarijat je obavljao poslove koji se odnose na proučavanje materijala koje je razmatrao Odbor i davao stručna mišljenja o pitanjima koja se razmatraju. U navedenom izvještajnom periodu za potrebe Predsjednika i članova Odbora pripremljeno je osam Informativnih pregleda.

Povodom učešća Predsjednika i članova Odbora na konferencijama, radionicama i sastancima sa predstavnicima međunarodnih organizacija redovno se pripremaju podsjetnici sa svim relevantnim informacijama i podacima o predmetnoj temi.

Osim navedenog, Sekretarijat Odbora je po nalogima generalnog sekretara Skupštine, njegovih zamjenika i pomoćnika obavljao i druge stručne poslove, uključujući i pripremu Informativnog materijala za potrebe učešća poslanika Skupštine Crne Gore na 15. sastanku Parlamentarnog odbora Evropske unije i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje (18 stranica teksta).

Sekretarijat Odbora je pružio potrebne podatke i informacije u vezi sa realizacijom Akcionog plana za Poglavlje 23, a na zahtjev službenika za slobodan pristup informacijama pripremao je informacije iz nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode radi odgovora na zahtjeve za slobodan pristup informacijama (u periodu januar-jul 2018. pripremljeno je pet informacija radi odgovora na pet zahtjeva za slobodan pristup informacijama).

Povodom Upitnika Kancelarije Visokog komesara Ujedinjenih nacija za ljudska prava upućenog Predsjedniku Skupštine Crne Gore, Sekretarijat Odbora za ljudska prava i slobode je pripremio veoma sadržajne Odgovore o ulozi parlamenta u mehanizmima Ujedinjenih nacija za ljudska prava, posebno u okviru Savjeta za ljudska prava i Opšteg periodičnog pregleda (16 stranica teksta). Takođe, pripremljena je Informacija o aktivnostima Odbora za ljudska prava i slobode neophodna za Odgovor na Upitnik Interparlamentarne unije o ciljevima održivog razvoja.

Da je služba, zajedno sa poslanicima, radila posvećeno i ažurno, govori podatak da su na sajtu Skupštine objavljeni Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode, Godišnji izvještaj o radu Odbora i Izvještaj o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2017. godinu. Takođe, i sadržajne informacije, zapisnici i izvještaji o svim aktivnostima ovog radnog tijela, što svjedoči o intenzivnom radu ovog Odbora. **Tokom prvih sedam mjeseci 2018. godine samo je na sajtu Skupštine postavljeno oko 180 stranica teksta.**

Pored svih navedenih aktivnosti, zaposleni u Sekretarijatu Odbora za ljudska prava i slobode posvećuju pažnju stručnom usavršavanju radi specijalizacije za određene oblasti zaštite ljudskih prava, o čemu svjedoče podaci o pohađanju kurseva stranih jezika, brojnih seminara i obuka, kako onih realizovanih od strane Uprave za kadrove, tako i onih u organizaciji međunarodnih organizacija (Matra program za vladavinu prava u organizaciji Holandskog helsinškog komiteta, Univerziteta u Lejdeni i Haške akademije za lokalnu samoupravu, kao i obuke u organizaciji OEBS-a, Savjeta Evrope i Evropske unije).

NAPOMENA: Zaposleni u Sekretarijatu Odbora za ljudska prava i slobode u navedenom izvještajnom periodu su podnosili mjesečne izvještaje o radu Odbora i realizaciji Plana aktivnosti za 2018. godinu generalnom sekretaru Skupštine, a isti su u elektronskoj formi dostavljeni zamjenicima i pomoćnici generalnog sekretara, kao i Sektoru za istraživanje, dokumentacione poslove i informatičku mrežu.

Svi materijali, usvojeni na sjednicama Odbora, u cilju transparentnog rada Odbora, postavljeni su na web sajtu Skupštine Crne Gore i arhivirani u Arhivi Službe Skupštine.

ZAKLJUČAK

Rad Odbora za ljudska prava i slobode je transparentan i sjednice Odbora izazivaju interesovanje štampanih i elektronskih medija. Odbor objavljuje na sajtu Skupštine godišnji izvještaj o radu, a takođe i veoma sadržajne informacije, zapisnike i izvještaje o svim aktivnostima ovog radnog tijela.

Odbor za ljudska prava i slobode je u navedenom izvještajnom periodu nastavio uspješnu i kvalitetnu saradnju sa predstavnicima resornih ministarstava i nadležnih institucija u oblasti državne uprave, pravosuđa koji su učestvovali u radu Odbora, u skladu sa Poslovníkom utvrđenom nadležnošću, iskazujući spremnost da traženim podacima doprinesu prepoznatljivo transparentnom radu Odbora.

Odbor za ljudska prava i slobode je prepoznat i po **dobroj saradnji sa međunarodnim organizacijama i nevladinim sektorom** čiji predstavnici redovno po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovníka Skupštine Crne Gore, učestvuju na sjednicama i drugim aktivnostima Odbora.

Multisektorski pristup kao osnovni metodološki princip rada Odbora za ljudska prava i slobode je, kroz naprijed opisanu saradnju sa nadležnim državnim organima, međunarodnim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori i nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom ljudskih prava i njihovo učešće na sjednicama Odbora, realizujući sve prethodno pobrojane aktivnosti, doprinio postizanju većeg stepena poštovanja i zaštite ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori.

U izvještajnom periodu Odbor za ljudska prava i slobode **je realizovao tri od šest aktivnosti planiranih za II kvartal 2018. godine i dvije aktivnosti iz III kvartala**, kao i **osam dodatnih aktivnosti**, proizašlih iz tekućeg djelovanja Skupštine, Vlade i međunarodnih subjekata. Tri aktivnosti koje nijesu realizovane iz objektivnih razloga biće realizovane u narednom periodu kada Vlada dostavi akte na razmatranje.

Važno je istaći da su brojne obaveze koje su poslanici imali povodom održavanja predsjedničkih izbora i lokalnih izbora u Glavnom gradu i više opština djelimično uticale na tempo njihovih aktivnosti u Skupštini i radnim tijelima.

Odbor je u izvještajnom periodu, u okviru kontrolne uloge, dao značajan doprinos u praćenju implementacije propisa, kao i nadzoru nad preduzimanjem mjera koje su bile neophodne radi poštovanja i unapređenja stanja ljudskih prava u Crnoj Gori.

Odbor će **nastaviti i u narednom periodu da realizacijom značajnih aktivnosti** koje nas očekuju na putu evropskih integracija, u skladu sa svojom, Poslovníkom Skupštine definisanom nadležnošću, kao i saradnjom sa državnim institucijama, međunarodnim organizacijama, nevladinim sektorom, akademskom zajednicom i medijima, daje doprinos u cilju afirmacije, promocije, poštovanja i zaštite ljudskih prava i sloboda svih građana Crne Gore doprinoseći na taj način ostvarivanju uloge Parlamenta u procesu evropskih integracija i daljem jačanju konstruktivne uloge koju Crna Gora ima u regionalnoj saradnji.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković